

Гъэтхапэм и 8-р – бзыльфыгъэхэм я Дунэе маф

Тызэкъотмэ — Тыльэш!

Адыгэ Макъ

Бэдээогъум и 27-р – Адыгейим
къералыгъо гъэпсыкэ илэ зыхъугъэ Маф

1923-рэ ильесым
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къыдэкы

№ 38 (22487)

2022-рэ ильес

ШЭМБЭТ

ГЪЭТХАПЭМ и 5

ОСЭ Гъэнэфагъэ ииэп
Къыхэтутыгъэхэр ыкчи
нэмэки къэбархэр тисайт
ижүүгъотэштых
WWW.ADYVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъэзет

Тибзыльфыгъэ
льапІехэр!

Бзыльфыгъэхэмия Дунэе мафэ
фэши тышъуфэгушю!

Кымэфэ чыылэм ыуж, дунаим зы-
кыщызэлихырэ, фабэм кызыщыти-
гъэзэжьырэ, тидэ упплағъэми, гур
къэзыиэтэрэ гъэтхэ къэракъэм а мэ-
фэкъир зэрэтефэрэм мэхъэнэ гъэ-
нэфагъэ илэу щит.

Дунаир нахьышу зышын зыльэ-
кырэ, шыэнэгъэм гуфэбагъэ кы-
хэзильхъэрэ тибзыльфыгъэхэм тызэ-
рафэрээрэ ми гъэтхэ мафэм джыри
зе къихэдгъэшынэу тыфай.

Шыэнэгъэм ильэнэкъо пстэуми
бзыльфыгъэхэм мэхъянэу шырээм
нахь хэхъо, социальнэ-экономикэ
пшъэрэйтышхохэм язэшьхын ахэр
чанэу хэлажьэх, политикэ ыкчи къэ-
ралыгъо гъэорышынми ялах хаш-
ыхъхэ, тиреспубликэрэ хэгъэгумрэ
мамыр шылакъэ арлыным фытэ-
гъэпсхъягъэ юфыгуабэ зэшүахы.

Тибзыльфыгъэ лъапІехэр, мы ма-
фэм тигу къыддеэу зэклэми тышъу-
фэльяло посуныгъэ пытэ, шылакъэшу
шьуилэнэу, шьуунагохэм насыпэрэ
зэгурылоныгъэрэ арлынынэу, шьуин-
гупсэ цыфхэм ягуфэбагъэ шуущы-
мыкленэу!

Адыгэ Республикаэм и Лышъхъэу,
Урысые политическэ партиеу
«Единэ Россием» и Адыгэ
шъольыр къутамэ и Секретарэу
Къумпыл Мурат

Адыгэ Республикаэм
и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

Ларисэ иІэпэІэсэныгъэ зэлъашІагъ

Бзыльфыгъэхэм
ямэфэкъ ипэ-
гъокъэу щылэ-
ныгъэм чыплэ
гъэнэфагъэ
шызыубыты-
гъэу, гъехъа-
гъэхэр зышы-
гъэ анахь
чанхэм, хууп-
хъэхэм ягугъу
тшлэу хабзэ.
Ахэм ашыщ
непэ нэуасэ
шьузыфэтшыимэ
тшлонгъор.

Гумэ Ларисэ лъэпкъ іашлагъэ-
хэмкъэ, дышъэндэмкъэ іепэлэсэ-
ныгъэу хэлъыр гъунэнчъ. Лъэпкъ

нэшанэ зиэ пкыгъо цыкъухэм къащегъэ-
жагъэу адигэ саем, адигэ цыем ядын
къызілэгъэхъагъ. Адыгейим имызакъо

нэмэки шъольырхами иофшагъэхэр ашы-
зэлъашІагъэх.

(Икіух я 4-рэ нэклуб. ит).

Гъогухэм ящынэгъончагъэкІэ ишІуагъэ къэкІощт

Адыгэ Республикаэм къэралыгъо гъэпсыкъэ илэ зыхъугъэм ия 100-рэ
ильес ехъулэу Мыекъуапэ къэзыухъашт автомобиль гъогум иятонэ-
рэ чэзыу ишын аухыгъ. Тыгъуасэ яхъзэхэль обществэу «ДСУ-3-м»
иавтомобилхэр аперэу гъогукъэм рыкгуагъэх. Адыгейим и Лышъхъэу
Къумпыл Мурат юфэу ашагъэм икіеуххэм зашигъэгъозагъ.

Гъогум иахъыкъэ икъызэу-
хын къеклонлагъэх федеральнэ
инспектор шхъалэу АР-м ёкъи

Сергей Дрокинир, псөольэшы-
нымкъэ, транспортимкъэ, ЖК-
мкъэ ыкчи гъогум хъызметымкъэ

Адыгэ Республикаэм иминистрэу
Валерий Картамышевир, Мые-
къуапэ имэрэу Геннадий Ми-

трофановир, Адыгеявтодорым
ипашхэр ыкчи нэмэкихэр.

Адыгейим и Лышъхъэу Къумп-
ыл Мурат къызэрэхигъэшы-
гъэмкъэ, республикэм итогу
инфраструктурэ ихэхъоныгъэкъэ
федеральнэ тупчэм іэпэлэгъо
къытыврэм мэхъянэшхо ил.

«Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиним
гъогум хъызметым ихэхъоныгъэ-
къэ, лъэпкъ проектэу «Щынэгъон-
чэ гъогум дэгъухэр» зыфиорэр
пхырышыгъэнимкъэ пшъериль-

хэр къыгъэуцугъэх. Федеральнэ
іэпэлэгъум ишуагъэкъэ ахъшэ
тедзэхэр къызэрэхигъагъэкъэхэр

мэхъянэшхо ил. Ахэм зы-
къэ ашыщ Мыекъуапэ къэзыухъэ-
ре гъогур», — къыхигъэшыгъ
Къумпыл Мурат. Автомобиль

(Икіух я 2-рэ нэклуб. ит).

Гъогухэм ящынэгъончъагъэкІэ ишIуагъэ къэкIошт

(ИкIеух).

Гъогум икIыхагъэ километрэ 27-рэ мэхь. Гъогум иятлонэрэ чэзыу аухыгъ. Ящэнэрэ чэзыу километри 7,5-рэ зикIыхагъэм ишын maklo. А гъогу Iаххир Адыгейим икIэралыгъо гъэпсыкIэ

ильэси 100 зышыхурэм ехъулIеу аухышт.

Адыгейим и Лышхъэ шольырти хъурэ гъогум илахьыкIэ изытет ыуплъекIугъ. Псэолъешхэм къызэралуагъэмкIэ, техникэм къыдильтиэрэ шэпхъэ пстэуми ар адештэ.

КъумпIыл Мурат къызэралуагъэмкIэ, республикэм инфраструктурэм илофыгъохэм язэшохын лъэшэу анаэ щытырагъеты. Лъэпкъ проектэу «Щынэгъончъэ гъогу дэгъухэр» зыфиорэр гъэцкIэгъэнымкIэ республикэр анахь шольыр

дэгъухэм ахэфагъ. «Тэ гухэль шыхаIеу тиэр гъогухэр щынэгъончъэ щытынхэр, уахътэм диштэрэ, цыфхэмкIэ лърыфгъоу щытышт гъогухэр шыгъэнхэр ары. А пстэуми яшуагъэ къэкIошт зекло къаклохэрээр нахыбэ хъунхэмкIэ ыкIи

инвестициеу республикэм къыллахъэрэм хэхъонымкIэ», — къыхигъэштыгъ КъумпIыл Мурат.

АР-м и Лышхъэ ипресс-къулыкъу

Сурэхэр А. Гусевым тырихъгъэх.

Іэзэгъу уцхэм ауасэ гъунэ лъафышт

Адыгейим и Лышхъэу КъумпIыл Мурат аптечнэ организациехэм япашхэм зэлукIэ тыгъуасэ адьрилагъ.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ ишшэрэльхэр зыгъецкIэрэ КIэрэшэ Анзаур, АР-м псачуныгъэр къеухъумэгъэнымкIэ иминистрэу Мэрэтикю Рустем, Адыгейим цыфым ифитынгъэхэм якъеухъумэнкIэ и Уполномоченний Анатолий Осокинир, Росздравнадзорим АР-мкIэ ипашэу Шымыгъэхъу Айтэч, монополием пашуекъогъэнымкIэ Федеральна къулыкум АР-мкIэ и Гъэ-

юрышланIе ипашэу ХъапэкIэ Асплан, нэмыхын ведомствэхэм япашхэр ашхэлжагъэх.

«Президентэу Владимир Путиним унэшьо тэрэс ыштагъэр. Охътабэ темышэу юфхэр зылкы иуцожжынхэу тэгүгэ. Урысаем непэ санкциешхэр къирашылIэх. 2014-рэ ильэсийн хэбээ къулыкухэм санкциежэм алэшүүеклонхэу загсэягъ. Коронавирусийн зыкынзештэ лъэхъанни юфшэнхэр

нэмыхын зэхащэхэ хъугъэ. Мыльэхъэнэ мыпсынкIэр зэлачнымкIэ бизнесми, тицыххэмийнкIэ лъпылэгъу талэкIы тафхэхъушт», — къыуагъ КъумпIыл Мурат.

Республикэм и Лышхъэ зэрэхигъеунэфыкыгъэмкIэ, хэгэгум ипашхэм экономикэм зыкъезыгъэлтишт амалыкIэхэр зэрахъэх. Предпринимательстве цыкIумэрэ гуртымэрэ лъпылэгъу зэрафхэхъуштхэ ашэрэлъэбекъухэр ашыгъэх. Феде-

ральнэ гупчэм игъоу ылъэгъуухэрэ Адыгейими псынкIеу ыгъэфедэнхэр фае. Пшъэрэль шыхаIехэм зэу ашышыр предприятие мынхэм юфшэнымкIэ амалышоу ялэхэр зэбламыхуухэр ары.

«Тидрэ лъэнэйкүу, фармацевтикими юфшэныр ашыжьот. Іэзэгъу уцхэм ашымыкIэнхэмкIэ, ахэм ауасэ зыкъемыгъэлтигъэхэнымкIэ афэлъэкъишиштэ зэклэашэ. Республиком исхэм яшыкIэгээзэгъу уцхэр къызэлкагъэхъанхэу амал ялэн фае», — къыуагъ АР-м и Лышхъэ.

КъумпIыл Мурат аптечнэ предприятиехэм япашхэм къядагъ цыфхэмийн мэхъянэшко зиэлэгъу уцхэм ауасэ къа-

мытэйнэу. Росздравнадзорим-рэ республикэм ипрокуратурэрэ іэзэгъу уцхэм ауасэ хамыгъэхъонымкIэ улъякъунхэр ренэу зэхашштых. Монополием пашуекъогъэнымкIэ Федеральна къулыкум Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэорышланIи Народнэ фронтым ишшольыр къутами ашкIэ къаделэштых.

Псауныгъэр къеухъумэгъэнымкIэ республикэм и Министерствэ къызэрэтигъэмкIэ, аптечнэ организацие 227-рэ республикэм ит. Ахэм япашхэм адэгүштиагъэх, іэзэгъу уцхэм ауасэ лъэшэу ахагъэхъуагъэу непэкIэ къихагъэштигъэ.

АР-м и Лышхъэ ипресс-къулыкъу

Шъольыр программэм игъэцкIэн

Зэхэоным нэсыгъэ унэхэм цыфхэр къачIэшыжыгъэнхэм тегъэпсыхъэгъэ шъольыр программэр зэрэгэцакIэрэм зыщытегущыгъэхэ зэхэсигъор тыгъуасэ Адыгэ Республикэм и Лышхъэ и Ситуационнэ гупчэ щыкIуагъ. Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КъумпIыл Мурат ар зэрищаагъ.

Зэхэсигъом хэлжагъэх АР-м и Премьер-министрэ ишшэрэльхэр зыгъецкIэрэ КIэрэшэ Анзаур, АР-м псэолъешынымкIэ, транспортымкIэ, ЖКХ-мкIэ и Министерствэ, АР-м финансхэмкIэ и Министерствэ, Адыгэгаявтодорым, Стройзаказчиким, къалэу Мыекуапэ,

Кошхъэблэ, Мыекъопэ районхэм, Яблоновскэ къэлэ псэуплэм яадминистрициежэм япашхэр.

АР-м псэолъешынымкIэ, транспортымкIэ, псэуплэкоммуналын, гъогу хъызметымкIэ иминистрэу Валерий Картамышевым зэхэсигъом къызэрэшигуагъэмкIэ, 2019 — 2025-рэ

ильэсхэм нэбгырэ 438-рэ зычэс фэтэрыбэу зэхэт унэ 29-у зэхэоным нэсыгъэхэр шъольыр программэм хагъэхъагъэх. 2022-рэ ильэсийн ипальэм къыпэу программэр ыгъэцкIэнэу республикэм пшъэрэль зыфишижыгъигъ. Аш изэшохын сомэ миллион 292-рэ пэлхъашт.

Непэрэ мафэм ехъулIеу зэхонхэм щынагъо щыт унэхэм нэбгырэ 160-рэ къачIащыжыгъ. Кошхъэблэ, Мыекъопэ районхэм программэр зэрашгъэцакIэрэм фэгъэхыгъэ юфыгъом шъхвафэу зэхэсигъом щихэлъагъэх.

Ильэсир имыкIызэ Кошхъэблэ районым щыпсэурэ унэгъо 51-р, Мыекъопэ районым щыпсэурэ унэгъо 75-р зэхэтэкъонкIэ щынагъо щыт унэхэм къачIащыжыгъынхэр фае. 2022-рэ ильэсийн тыгъэгъэзэм и 1-м нахь мыгужьо аш фэдэ унэхэм цыфхэр къачIэшыжынхэр республикэм и Лышхъэ ыгъэнэфагъ.

«Программэр загъэцкIэн фэе пшъэрэль заукъокэ, ЖКХ-мкIэ федеральна Фондым ифи-

нанс лъпылэгъурагъэзэжын, ёхъхэм ямьлькукIэ цыфхэм нэмыхын унэхэр къафагъотын фаеу хъушт. Псэуплэхэм япашхэм игъо афэсэлтэгъу шъольыр программэм хагъэхъашт унэхэм яреестрэ зэхагъэуцо зыхъукIэ юфыгъоу къэтэджхээрэ зэу зэшшуахынхэу», — къыуагъ КъумпIыл Мурат.

Адыгэ Республикэм псэолъешынымкIэ, транспортымкIэ, псэуплэкоммуналын, гъогу хъызметымкIэ иминистрэ къызэрэтигъэмкIэ, 2017-рэ ильэсийн къыщегъэжыгъэу 2021-рэ ильэсийн нэс зэхэтэкъонкIэ щынагъо альйтэгъэ унэ 67-р джыри шъольыр реестрэм зэрэхт.

АР-м и Лышхъэ ипресс-къулыкъу

Дагъыстан кІалэм илПыхъужъныгъ

Донецкэ ыкIи Луганскэ народнэ республикэхэм ашыпсэурэ цыфхэм, тикъэралыгъо ящынэгъончыагъе къеухъумэгъэним фытегъэпсыхъэгъэ хэушъхъафыкыгъэ дзэ операциер мэзаем и 24-м раѓэжьагъ.

Мамыр щылааклер зэтегъеу-
цожьыгъэним, цыфхэр рэхъатэу
пэзунхэм, украинскэ нацистхэм
апэшүеукогъэним афэш Уры-

сыем и Уэшыгъэ Ключчэхэр,
Донбасс иополченцэхэр лыгъэ
хэльэу мэзеклох.

Урысыем и Пре-

зидентэу Владимир Путиним унашьоу зыкIэтхэжыгъэм диштуу Дагъыстан Республикаем икIэлэ пүгъэу, старш элейтентэу Нурмагомед Гаджимагомедовим, гүхэл нахь мышэми, идунай зихъожыгъэм ыүж, тын лъапIеу «УФ-м и Лыхъуж» зыфиорэр къыфагъэшьошагъ.

— Нурмагомед лыгъэ хэлъэу къепхыгъэ дзэкIохэр зэрищагъэх, командир шын-
къэу зэрэштыр къыгъашын-
къэжыз ицыфхэр къыуху-
магъэх. Уэшьэ хыльэ тещагъэу къэзыухурэзигъэ боевикхэм гранатэр аш ахидзагъ,

ежыри хэкодагъ. Аш фэдэ льэбэкъу зыкIышыгъэр неонацистхэм язекIуакэ зыфэдэр, къаубытырэ цыфхэм жъалы-
мыгъэ хэлъэу зэрдэзекIохэр, зэраукIыхэрэв ешшети ары. Сэ сүүрүс цыф, ау кэлэ ныбжыкIэу Нурмагомед Гаджимагомедовым лыхъуж-
ныгъэу зэрихъагъэм фэдэ Ѣысэхэр зыслэгъукэ сэ къэсюнэу сыйфай: сэ сылак, сыйдагыстан, сыйчечэн, сийн-
гуш, сыйтатар, сыйджурт, сымордвин, сыйсетин... Урысыем Ѣыпсэурэ цыф лъэпкъ шыншым ехъум афэ къеплонир къини, мы къэралыгъом си-

зэрэшыщим сырэгушхо, —
къыуагъ Владимир Путиним.

Нурмагомед Гаджимагоме-
довым ныбжыкIэ дэдэу идунай зэрихъожыгъэр цыфхэм гүхэ-
кышино ашыхъугъ. Дагъыстан икIэлэ пүгъэ лыхъужынгъэу зэрихъагъэр тщыгъупшэштэп, мамыр щылааклер зэтегъэуцожыгъ-
йэним ишынгъэ фитыгъ.

Нурмагомед унэгъо дахэ
ышагъ, ишхъэгъусэ бэмшилэу
сабий цыкIу кыфэхъугъ, ау ар
ыбгээгү кийицэнэу игъо ифа-
гъэп. Къэхъумэ, ятэ лыхъуж-
ныгъэу зэрихъагъэр къыгурь-
ющт, ригушошт. Тэри егъе-
шэрэ шэжьэу тигу ильшишт.

ГъукIэлI Нурбый: «Хэукуноныгъэшхо Украина эшIы»

АР-м инахъижъхэм я Совет хэукуноныгъэшхоу ельытэ Хэгъэгу зэошхом итарихъ кийтихъыкыжынэу ыкIи неонацизмэм кийгэгушуунхэу Украина эрэфежьагъэр.

Хэушъхъафыкыгъэ дзэ операциер раѓэжъэним епхыгъэу Урысыем и Президентэу Владимир Путиним ышыгъэ унашьом дыригъаштэу къэгүшыагъ Адигеим инахъижъхэм я Совет итхъаматэу ГъукIэлI Нурбый.

— Украинэм ежь итарихъ, Хэгъэгу зэошхом итарихъ кийтихъыкыжынхэу зэрэфежьагъэмкэ лажъэ ил. Саугъэтхэм заас аришылгаа ыкIи ар зыни тэрэзэу ылтытэрэп. Аш нэ-
мыкIэу, Минске зээгэйнгъэхэм ягъэцкIэн лыгъэкIуатэзэ, зы льэбэкъу тальеныхъо-
кэ Украина къыдзыгъэп,

Евросоюзым ыкIи НАТО-м ахэхъанхэм фэш зэпымьюу КъохьапIэм зыфищээгъ. Ти-
къэралыгъо ишынэгъончыагъ аш зэшигъэкъон ылъэкъыщт, — къыуагъ ГъукIэлI Нурбый.

Тигушилэгъу къызэрэхигъэ-
щыгъэмкIэ, Урысыем, Беларусым ыкIи Украина яцыф лъэпкъхэр зыкынгъэ ахэлъэу, ныбджэгъуныгъэ азыфагу илъэу сыйдигъу тинахъижъхэм алъятаа.

— Тэ егъашI тшIеныеуп
милитаризацием игъогу Укра-
инэр техъаныш, Урысыем
къыпэуцужынэу, — къыхигъ-

шыгъ Адигеим инахъижъхэм я Совет итхъаматэ.

Джааш фэдэу ГъукIэлI Нурбый тигу къыгъэкIыжыгъ Президентэу Владимир Путиним а унашьор ышынным ыпэкIэ хабзэм ильэнэкъо постэуми ялъыкIохэр, политик перытхэр ыгүйхи яшошхэм зызеращи-
гъэзогъазагъэр. Постэуми зэдаштагъ ыкIи тикъэралыгъо джы зэригъогъэ гэргүй къыхахыгъ.

— Минске зээгэйнгъэхэр зыщылэхэм ильээс 8 тешлагъ. Аш къыкIоцI Донецкэ ыкIи Луганске хэкухэм яофыгъо зэшшохыгъэнымкIэ зы льэ-

бэкъу Украина эшIы ышыгъэп. Унашьор аштагъэр къини, гузэжъогъуугъэ зыхэль ыкIи бэрэ амьдзырэ льэбэкъу, ау нэмийкI хэкIыпIэ щылагъэп, — elo ГъукIэлI Нурбый.

«Фашизмэ тыпэшIуекIон фа»

Урысыем инароднэ артистэу Кукэнэ Мурат хэушъхъафыкыгъэ дзэ операциеу Донецкэ ыкIи Луганскэ республикэхэм ашыкIорэм фэгъэхыгъэу игупшысэхэм тащигъэзогъазагъ:

тетхагъ: «Мы унэм Ѣыпсэугъэх Советскэ-Финскэ заом хэлэжьагъэу, Хэгъэгу зэошхом иветеранэу, Сталинград заом хэлэжьагъэу Кукэнэ Рэшыд Хъаджэбий ыкъор, Хэгъэгу зэошхом иветеранэу, Кавказыр къэзыгъэгъунаагъэхэм, Кырым, Украина, Польшэр, Чехословакиер шъхъафт зышыжыгъэхэм ахэтыгъэу Кукэнэ Зулих Индрис ыпхъур».

— Республикаем ыкIи районым яветеран организацием ялъыкIохэр, Юнармиер, сиоифшIэгъу актерхэр, кIэлэеджакIохэр юфхъабзэм хэлажэхи мэфэкI шыкIэм тетэу шэжэх пхъэмбгъур къызэу-
хыгъ. Сэ, советскэ дзэхэм, я 82-рэ гвардейскэ

шончэо полкым сыхэтэу Германием, Бернау къулыкIохэр щысхыгъ. Интернационализмажъэ къызэрэхэфагъэм ыкIи Германскэ Демократическэ Республикир ильээс 25-рэ зэрэхъурэм төфэу лъэпкъхэм азыфагу иль зэныбджэгъуныгъэр гэ-
птигъэзэним силахьышу зэрэхэсшыхъагъэм афэш бгъэхъалхъэ къысфагъэшьошагъ. Тятэжь пашъэхэр, тятэжъхэр, тильэпкъэгъу миллион пчъагъэхэр фашизмэ пэшүеукIохээз ящынгъэ атыгъ. Аш икIэрыкIэу къедгэгъэзэжы хууцтэп. Донбасс, Луганскэ ыкIи Урысыем къаухъумээз тидзэкIолхэм лыхъужынгъэ ахэлъэу хэушъхъафыкыгъэ дзэ операциер агъэцакIэ.

— Блэкыгъэ ильэсым сянэ-сятэхэм яунэ дэпкъ шэжэх пхъэмбгъоу къыщыззэуахыгъэм мырэущтэу

Ларисэ и ІэпэІэсныгъэ зэлъашIагъ

(ИкIеух).

Ларисэ къуаджэу Блащэпсынэ къыщыхъугъ, гурит еджаплэм ыуж сатиушынымкэ техникумыр Краснодар къышущыхъгъ, Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым экономист-менеджерэу щеджэжыгъ. Ау сэнэхьатэу зэригъэгъотыгъем ишыIеныгъэ гъогу рипхыгъэп. 2000-рэ ильэсхэм адэжь пшъэдэкIыжъэу ыхырэмкэ гъунэпкэ гъэнэфагъэ зилэ обществэв «Нан» зыфиорэм Iофшэнэир щыригъэжэгъагъ. Лъепкэ Iэмэ-псымэхэр аш щацх. Дышъэндээр зыщагъэфедэгъэ пкыгъо цыкIухър зельзэхъум шлгъэшIегон хъугъэ, ежьими ышынхку рицжэжагъ.

Къызэраложырэмкэ, сянэ янэ цые цыкIухър ыдыщтыгъэх. Сэ сцыцыкIугъ аш идунаи зехъожьым, ау игугу ашIеу берэ зэхэсхыхътгээ, зэридэштгээ Iэмэ-псымэхэм, ыгъэфедэштгээ бзыхъаххэм тшлгъэшIегонэу тяпплиштыгъэ. Дышъэидэнэм ошI-дэмышIеу зыфэзгъэзэнэу хъугъэ, сишиIеныгъэ чыпIэ гъенэфагъэ аш щиубытгээ. Ар IешIехэу сфеюштэп, мафэ къес Iоф дэпшIэн, хэбгъэхъон фае. Зызвэгъэбгъэуки, ишыкIе шлэх дэдэу пIекIезыжы, — къытфуятэ Ларисэ.

Бзыльфыгъэм ыгуки къыхихыгъэ Iофшэнэир фэчэфэу, шлгъэшIегонэу, ыпекIе лыкIуатээзэ Iоф решIе. Апэрэ пкыгъоу ышыгъагъэр дэгьюу ыгу къэкIыжы, янэ нэгъунджаляр эфишыгъагъ, непэ къызиенсигъэм ар егъэфедэ.

Сыд фэдэрэ Iофи ыуж узыхъекIе, умыщиин пльэкIирэп, ау угуке уфэшагъеу узыфежъекIе ар къыбдэхъу. Тхыпхъе анах псынкIэр тхапицир арыти, ар згъэфедэгъагъ. Ар дэгьюу къызэрэздэхъуугъэр зысэлзэгъум, Iофшэнэир лызыгъэкIотнэу езгъэжьагъ. Адыгэхэм сыдигъоки нахь пкыгъо цыкIухъм анаэ атырадзэштгээ. Ар къыдэслытээзэ нэгъунджаляр эхъэр, Iэлмэккэ цыкIухър,

быракъ цыкIухър, палохэр сшынхку ызгъэжьагъ, — elo тигушыIегъ.

Пасэм пшъашъэхэр унагью иханхэ зыхъукIе ашыгыщ саэр ежь-ежьирэу зыфадижьыгъэ. ИшьешIэгъоу Шымыгъэхъу Фатимэ къыдеIээзэ саеу щыгыщтыр адыгъ, хэльтихъяхъэр зэкIе ежь-ежьирэу ышыгъэхъ. Аш ыуж сэе дыкIэр шлгъэшIегон хъугъэ, аш дуялагъ. Джаш фэдэр цыюм ишыкIи къызIекIигъэхъагъ, ашкIе зэлъашIэрэ суретышI-модельэрэу СтIашу Юре IэпIэгъуу къыфэхъугъ, шлгъэфэу хэльхэр къыригъэлэгъугъэх.

ИжъикIе агъэфедэштгээ Iэмэ-псымэхэр пшынхэр Iоф псынкIеу щытэп. АшкIе ишIеныгъэхэм ренэу ахегъахъо. «Адыгский народный орнамент» зыфиорэ тхылтыр иланэ тель, ар IэпIэгъуу къыфэхъу, тхылным дэтым фэдэхэрэ ешIыхъ, нэмыкI тхылхэрэ зэригъэштгээ. Ильэс пчыагъе хууьгуу Гумэ Ларисэ лъепкэ IешIагъэхэмкэ, дышъэидэнэмкэ IэпIэсэнгъээ хэльзэу Iоф ешIе. КъыткIехъуухъэрэ лIэууххэм ижкыре щыIакIэр ягъэлэгъуугъэнэмкэ, нахь пэблагъе хуунхэмкэ аш мэхъэнэ ин зэрилэр къыгурэо.

«Фонд президентских грантов» зыфиорэм къыдыхэлъытагъу гъэсныгъэ тедээ зыщарагъэгъотырэ еджаплэм икIэлэгъаджэхэм лъэпкэ Iэмэ-псымэхэм афэгъэхъыгъэ IофшIенэу агъэхъазырыгъэм теклонгъэ къидихыгъ. Аш ишIаягъэкIе джыкIэлэеджаклохэм егъэджэн си хватхэр яэштыхъ, лъэпкэ Iэмэ-псымэхэр зышигъэрэ аш еклюлэштыхъ, Лариси ахэм ахэтэшт. Шхъадж шлгъэшIегъон лъэныкIор разгъэлэгъущт.

— Мы сэнэхьатыр пIэ къибгъэхьаным пае егъэжьапIэу фэпшын фаер зышигъэшIегъоныр бэ. Амалэу щыIемкэ ахэм мастер-классхэр афызэхэтэштэх. Аш нэмькIеу мэфэкI зэфэшьхъаххэм афэгъэхъыгъэ Iофхъабзэхэм тахэлажъэ, дышъэидэнэмкэ къэгъэлэгъонхэр зэхэтэштэх. Пшъашъэжьыхэр ары мы лъэныкIор нахь зышигъэшIегъоныр, ау шлэожьхэри къытфаклохуу мэхъу, — elo бзыльфыгъэ IэпIасэм.

Адыгэ Республикаем культурурэмкэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикаем лъэпкэ культурэмкэ и Гупчэ» народнэ творчествэмкэ, лъэпкэ культурэхэмкэ иотдел ипащэу, Адыгэ Республикаем лъэпкэ IешIагъэхэмкэ и Ассоциации хэтэу Гумэ Ларисэ Iоф ешIе.

— ыпекIе нахьыбэ сидыщтыгъэ, ау Iофшэнэир зезгъэжьагъэм къыщегъэжьагъеу игъо сифэрэп. Нахьыбэмкэ музей экспонат хууьтхэр ары сшыхъэрэ. ыпекIе шлгъоныгъэ зиIэхэм саехэр, цыххэр афесыдэу езгъэжьэгъагъ. Аш улыбын охтабэ ишыкIагъ. Цыфым ыпкэ ельтыгъэу егъэжьуухыныр IешIехэу щытэп. Адыгэ шуашэр зэрэштын фаем фэдэу пшын хуумэ мэзитуу фэдизэр упэлты, шлгъагъэр, аш хэхъэрэ чыIу цыкIухър, нэмыкI пкыгъохэр IэкIе сэблэхъ, — elo Ларисэ.

Урысыем щыпсэурэ лъэпкэхэм якультурэ кIэн, лъэпкэ IешIагъэхэм зягъэушомбгүүгъэнэм фэгъэхъыгъэ проектэу

«Урысыем икартэ хэдыхыгъ» зыфиоу Чувашскэ Республикаем щызэхашагъэм Адыгэим ис IэпIасэхэри хэлажъэх. Хэгъэгум икартэшхуу хадыкIыщтым шьольтыр пэпчь нэшэнэ шхъалэу илэхэр къыхэшщтыхъ, тхыпхъе, техникэ зэфэшхъаххэр агъэфедэштыхъ. Урысыем ишьольтыр 60-мэ арыс IэпIасэхэри IофшIенным фежьагъэх.

Адыгэ Республикаем фэгъэхъыгъэ Iахыр хэзьдыхыщтыр Гумэ Ларис. Аш игүсэх Сет Сафыетрэ Хууажэ Рэмзэнэрэ. Ахэр зэхэгүшIэжыхъ, адыгэ лъэпкыр зэрифэшьуашуу къызэргэлэгъоштим дэлажъэх.

— Республикаем ильэпкэ культурырэ къэдгэлэгъошт, шалхъэу пыльын фаер зэхэшаклохэм къауягъ, зытетыщ шэкIыр къагъэхъыгъ. Шхъолтыр зэфэшьхъаххэм арыс IэпIасэхэм ясенаущыгъэ къагъэлэгъонхэр зэхэтэштэх. Пшъашъэжьыхэр ары мы лъэныкIор нахь зышигъэшIегъоныр, ау шлэожьхэри къытфаклохуу мэхъу, — elo бзыльфыгъэхъ.

Гъэтхапэм нэс картэм IофашIещт, Урысыем и Мафэ хууулпIэу Чувашскэ Республикаем икъэлэ шхъалэу Чебоксары ар апэу къыщагъэлэгъошт. Урысыем инароднэ артисткэу Надежда Бабкина ары ар зыпшээрэлхъагъэр. Мэкуугуум и 12-м къыщагъэлэгъоштим таылтышты. Быракъым хэхьштим нэмькIеу дэпкыым пыпльян плъэкIынэу шхъафэу тэгъэхъазыры, — elo бзыльфыгъэхъ.

Дышъэидэнэм зэрэфежьагъэм Гумэ Ларисэ зы мафирыкIэгъожьыгъэп. Сыд фэдизэу пшыгъэми, ыгуки зыфэшэгъэ IофшIенным пчыхъэм зыкIэригъысхъекI, зэкI щэгъупшэ, гууххъо хегъуатэ. Унэгъо дахээ, пшьашIэрэ кIелитлурэ enlyh.

Бзыльфыгъэхъэм я Дунэе мафэкIе Ларисэ тыфэгушIо, игухэлтышIухър къыдэхъунхуу фэтэо.

ДЕЛЭКЬО Анет.

Бзыльфыгъэхъэм афэгушIуагъэх

Хабзэ зэрэхъугъэу, ильэс къес гъэтхэ Iофхъабзэу «Цветы для автоледи» зыфиорэр Республикаем икъэралыгъо автоинспекторхэм зэхашагъ. Автомобилыр зезыфэрэ бзыльфыгъэхэр къагъэууухъээ афэгушIох.

Анах автомobiliыбэ зэрэхъорэ урамхэм ашыщхэм инспекторхэр къытхэхъагъэх ыкIи документхэм яуппэкIун къызэрэхъохэм ачыпIекIе къэгъагъэхэр зэраратахъэрэр бзыльфыгъэхэм агъашIегъуагъ.

Бзыльфыгъэхэр гъогум щысакынхэм, шалхъэхэр шлкI имыэу агъэцэкIэнхэм, гъогурыкIоным хэлэжжэрэ пстэуми лъйтэнгъэ афа-шынным полицейскэхэр къыфэджахъэх.

Бзыльфыгъэхэр зэрэгшоххэрэр анэгүхэм къакIэшшээ, инспекторхэм зэрафэразэхэр къарауягъ, гъогурыкIоным ишапхъэхэр зэрагъэцэкIэшхэр ахэм къыхъащыгъ.

Адыгэ Республика́м икъэралыгъо тын зератыгъэхэр

Къашъор гум къыштежъэ

**— Сэнхъатыбэмэ си-
дэүүтэу къашъор къах-
пхинеу хъугъа, сыда аш
уфэзыщагъэр?**

— Зэкэ къызщежъагъэр тикъуаджэу Гъобэкъуй, аш дэжым сэ къоджэ еджаплэм ия 6-рэ класс сышеджэштыгъ. Тянэ-тятэхэр лъэшэу къытфесакъхэ, йэдэбим, гъэпсыкэ тэрэхэм тафаплүштигъ, еджэным тегутгүн, тызэрепшшэшьжыер зэхатшэу, тъхъэ тифесакъхыын зэрэфаэр къыдгурагъяштыгъ. Сянэу Кобэцч Аснет Гъобэкье еджаплэм ильэс 31-рэ кілэеѓаджэу юфшишагъ. Сянэ ригъеджагъэхэм ашыщ зэльашээр къашъаклоу, «Налмэсэм» бэрэ хэтыгъеу, джыре мафэхэм ансамблэм ихудожественнэ пащэ илэпилэгъю Нэмитэкъо Аслан. Аш къешшоныр (иапэрэ кілэеѓаджэ — сянэ ихъатыркэ) пасэу ригъэжьэгъягъ, адыгэ цые цыклири фэшюлу фэзыидыгъягъэри сян ары. Кілэеѓаджэ шыпкъэм лъэнкъуабэкэ гъээгъэ шіенгъягъ хэль хабзэ. Сянэ «творческэ цыиф» зыфaloхэрэм ашыщыгъ, лъэшэу орэдйр, музыкар, къашъор зэхишлэхэу, «дэхагъэм дунаир ыухумэшт» зералуагъэм дыригъаштэштыгъ.

Сятэу Гъукэл Мухьдин адыгэ хъульфыгъабэмэ афедагъ, иунағъо, исабыйхэр гупсэфэе зэрийгъыщхэм ынаэ тетигъ. Ними тими яло зэтхэхэу, иу ши тимишэу тикъэтэджыгъ. Сяни сянэ фэдэу лъэпкъ эзфэшхъафхэм якъашъохэм адэлажъаштагъыки Нина Панурина — классическе балетымкэ кілэеѓаджагъ. Ящэнэрэ уцугъор кло зэхум, ыперэхэм анахъеу комиссием зэкэ зэригъепшагъ,

Адыгэим ит адыгэ къоджэшхоу Гъобэкъуае ицыиф сэннаущыбэхэмкэ зэльашэ. Ахэм ашыщ лъэпкъ искусствэм илахьышу хэзыльхъагъеу, непи хэзыльхъеу Шъхапльэкъо (Гъукэл) Тэмарэ — Адыгэ Республика́м изаслуженэ артист, бэмышшэу аш щитхууцэу «Адыгэ Республика́м инароднэ артист» зыфиорэр къыфагъашшошагъ.

Лъэпкъ культурэм юфшигъэ дахэ щизилэ бзыльфыгъэ ныбжыкъэм зыудгъэкъагъ, гүшүэгъу тифехъугъ.

Мыш дэжым къыхэгъэштымэ сшоигу сшыпху нахьыжъеу Ири сэри зыкли къэшён-зыкъэшын юфтигу къызэrimыхъэштыгъэр, ау түми тпкъыхэр уфэупцлагъэх, шпагат, мостик зыфеплоштхэр къэтшыщтыгъэх.

**— Къашъор си-
дэүүтэу къы-
шыхъагъа?**

— 1980-рэ ильэсэм, гъэтхапэм Гъобэкъуае еджаклохэм яплынхэшь, ахэм къэшён зыльэхъэрэр къахахынхэшь, музучилишым хореографиэмкэ икъутамэ щагъэсэнх ыкъи щырагъэрдэнх гүхэль ялэу комиссие къэлгогъагъ. Апэрэ 1979-рэ ильэсэм а гүхэль дэдэр ялэу тикъоджэ еджаплэ къызэклохэм, сшыпху нахьыжъеу Ире хахьгэхэм ашыщ хъугъеу Мыекъуап щеджэштыгъ.

Къызэрэтауагъеу, къытэллынхэр рагъэжьагъ. Апэрэ турыр къоджэ еджаплэм щыкъуагъ, сыкъыхахи, сатхыгъ. Сыкъэклохжи сянэ-сятэхэм хъугъэр яскуагъ, зэрэшшоигъом гу лъатагъ, пэриохуу къысфэхъгъэхэп. Ятлонэрэ Адигэкталэ щыкъуагъ, аш бжэдигъу къудажэхэм къарыкыгъэхэр зэкэ хэлэжьагъ — сыпхырыкыгъ. Анах мэхъанэ зиэ ящэнэрэ ушгъюу Мыекъуап щыззахшэгъагъ, Зэлукэгъуу пэпчъ комиссиием хэтхэм профессиональнэ еклоилэкэ гъэнэфагъ юфим зэрэфашырэм гу лъистагъ. Лъэпкъ къашъор ежь зие лъэпкъям тешыкыгъеу, аш игузэхшэ блэрхэр нэм къыкыгъяуцуу зэрэштым апэрэу, сшогъашэгъюонуу сүлтэйшэгъигъ.

**— Хэта а комиссием хэ-
тыгъэхэр?**

— Ахэр гъэсэгъэ-еджэгъэ зэклагъэх: Къулэ Амэрбий (Москва еджэлэшхор къуухи, балетмайстерэу хэхум къыгъэзэжыгъэгъагъ, адыгэ лъэпкъ къашъохэм афэгъэзэгъагъ), ишхъэгъусэу Вера Федоровна — цыиф лъэпкъ эзфэшхъафхэм якъашъохэм адэлажъаштагъыки Нина Панурина — классическе балетымкэ кілэеѓаджагъ. Ящэнэрэ уцугъор кло зэхум, ыперэхэм анахъеу комиссием зэкэ зэригъепшагъ,

зэфихъысыжыгъ — пкъышуагъэр, непкъ-пэпкъ, нэгу зэхэлъыкээр, сценэм зэрхуулэштыр, къэшокъэ шыкъэр зэрэлэклэлтыр, къыли лъигъэклотэн зэрильэклэштыр. Аш пхырыкыгъэ шэшэжьы 12-м сэри сахэтыгъ, джауштэу я 6-рэ классын ўнж Мыекъуап сыкъаклу, къашъор ильэгъо цыпэжьы ситеуцуагъ.

**— Мыекъуап пынкэлэ
уесагъа, шыуибынхэм
уафэззыхыщтыгъа?**

— Тысабый дэдагъ, ау сэ

афытиагъ, къашъор цыкъу-цикъуэ къытхэхъагъ, тигу щышхъугъе. «Артист балета народного танца» зыфиорэр квалификациер тиэу музучилишыр къэтыуухыгъ.

**— Юфшигъэныр тида зы-
щебгъэжъасагъ, сценэм
псынкэлэу уесагъа?**

— Сэ лъэшэу еджэнэри лъязыкъуатэ сшоигъуагъ, ау къэтыхъугъе еджаплэм ипащэхэм, тиклээгъяджэхэм ыкъи къэралыгъо ансамблэу «Налмэсэм»

шэм, Болгарием, Тыркуем, Сирием. Тихэгъэгушхо икъэлэ шьхъаалэу Москва тиконцертхэр цыфхэр залхэм ачизхэу, лэгутеор жынчэу бэрэ къыщытгъяхъ.

Къэлэшхоу Ленинград тыкъомэ, мазэрэ тыкъэтэ, Интуристыр кытэпхыгъеу, хъялбэу къэлэшхом къаклохэрэм аджэгэ культурэр ядгашэу, джаш фэдэ къабзэу Шъачэ ыкъи Украинаэм тигъэрэзэу юф къащытшэштыгъ, тэри а зэкэми нах тхагъэхъуагъ, зыкъытагъэштэгъ.

**— Сценэм укъыз-
текиыжымын сида
зэхэншигъэр? Шъо, къэ-
шыуаклохэм, шыуныб-
жыкъилюу юфыр шыогъэ-
тилты.**

— С «Налмэсэм» сызэрхэтэу 2007-рэ ильэсэм искусствэхэмкэ Адыгэ республике колледжэу Тхъабысымэ Умарэ ыцэ зыхыырэм студентхэр лъэпкъ къашъомкэ щезгэджэнхэр езгъажы, мыш къычэтлупшигъуу З щысшыгъ. 2013-рэ ильэсэм ансамблэу «Налмэсэм» ихудожественнэ юшхъэтэ шьхъаалэу, балетмайстерэу Хъоджэе Аслан сыригъэблагъи, repetitorэр лъэнкъуабэкэ къашъохэрэм юшыгъуу къышынным лъэшэу юф дэтэшэ.

**— Бэмышилюу «AP-м ина-
роднэ артист» зы-
фиорэр щитхууцээр
къынфагъэшишошагъ.
Сыда угукэ зэхэншигъ-
эр?**

— Сиголагъ сиофшагъ аш фэдэ уасэ къызэрэфашыгъэр, сикъуаджэ, сянэ-сятэхэр, сиунагъо къызэрэссымыгъэукытэжыгъэхэр. «Лъэпкъым фапшээр къодиштэп» зэралорэр шылпкъе.

— Тхъаугъэлэгъэрэу, Тэмар, уахтэ къыхэлхи тъэрэбгъэзэгъэзэгъэхэмкэ. Сшошь мэхъу адыгэ къашъом ыкъуачэ хэжъуухъаалоу, шууэтэу лъэпкъым шъузэрэфэлажъэрэр, адыгэ культурэм, искусствэм ялъягъэ нэбгырэ пэпчъ зэрежуу ташшээрэр.

**Дэгүүшигъэр
МАМЫРЫКЬО Нуриет.**

Къашъуаклохэм агузэгу итыр Шъхъапльэкъо Тэмар.

шыпхуу Ире къыздыдэсигъ, салэ итэу еджэштыгъ, тызэдимысыгъэми, ренэу тызэфэсакъыщтыгъ. Зэлэгъуу заклэу тызэхэтигъ, пынкэлэу тызэсэгъагъ. Апэрэ мафэм щегъэжьагъ, тынныбжэ зэримыкъуугъэр къындалтыги, кэлэлпүхэу къытфашыгъаа Хъокло Зарэ Зэчэрье ыпхъумрэ Хъот Светланэ Хъарунэ ыпхъумрэ, лъэшэу цыфышигъуу, зафэхэу, тигуухэм къарынагъэх.

**— Сэнхъатым изэгъэ-
гъотын ильэс тхъапши
теклодагъэр?**

— Makлэп. Ильэс 5 зэкэмли. Апэрэ ильэситур лъэшэу, нэдэлпүхэпэ тимылэу ушэгъэзэгъэр, еджаплэхэм япрограммэ ильэситум куу зэдгэшшагъ, адэр ильэс 3-р — сэнхъатым — къашъом зэрэштыгэу пэлхъагъэх. Ылшъэклэ къызэрэсэуагъэу, кэлэеѓаджэ дэгъуу дэдэхэр тиагъэх. Шэнгъягъ куухэр сэнэхъатымкэ дэлтэгъэхэу хореографическэ отделениер къэтыуухыгъ, къашъохэм хэшүүкъышко

ицэхшэхэтхэм къашъуаклохэр лъэшэу ансамблэм зэришыкъла-
гъэр, аш тыхэхъан зэрэфаэр, къытшыгүгүхэу къызэрэтахэхэр клагъэтхыгъ.

1985-рэ ильэсэм ишышихъэуу мазэ щегъэжьагъаа «Налмэсэм» икъашъуакло юфшигъэр езгъажы, ильэс 24-рэ сценэм сите-
тыгъ. Къашъом — лъэпкъ къэшъо зэфэшхъаф дахэхэм сяэшэу ыкъи къыхэкыгъэп, непи ар сикълас, къызгот, аш «ыбзэлэ» къэлэшшыгүхэу гүнни-нэзи илэп, къашъор гум, поэм атешыкъигъ.

**— Артистын имафэ
пэпчъ концертхэм, га-
строльхэм, гыгуу мы-
уухыжхэм яхыгъ.
О угу
ахэр сида къызэрина-
гъэхэр?**

— «Нэм ылъягъурэр шъхъэм ыуас» агуагъ. Уныжыкъэ зыхъуукъэ, гур чэф, ренэу кэ горэм улъяхъуу. Сисэнхъат ихъатыркэ бэ тымышшыгъеу тильэгъуугъэр. Тышиагъ Поль-

Искусствэр — тибаниныгъ

Щытхъоу фагорэм хэхъо

Адыгэ Республикаем и Лышъхъэу Къумпыил Мурат инашъокэ «Адыгэ Республикаем инароднэ сурэтыш» зыфиорэ щытхъуцлэр Умарэ Султан фагъашьошагъ.

— Республикаем и Лышъхъэу Къумпыил Мурат къысфишыгъэш пшъэрлыр эзъяцакээз, щытхъуцлэр къыпфаусыгъэр къэзышыхъатырэ тхылтыр, бгъехэлхъэ замыгъэр къыосетыхъих, сугу къыздеиэу сыпфэгушо, — къылаугъ Адыгэим культурэмкээ иминистрэу Аульэ Юрэ, — уитворчествэ хэбгэхъонен, шлоу щылэр къыбдэхъунену пфесено.

Зэлльашлэрэ сурэтышым гъогу гъашэгъон щылэнгъэм къыщыклигъ. 1932-рэ ильэсий Кошхаблэ къыщыхъугъ. Дээ къулыкъур Германием щихъигъ. 1952-рэ ильэсий сурэтышлэу Налыкъ Иофшишлэу ригъежъагъ. Бгъафедэн пльэцкыщ икисствэм нахь пы-

рихъырэр иофшагъэхэм къашибэльэгъон ыльэкыгъ. Кавказ къушхъэхэр Адыгэим зэрэцильэгъухэрэм, Къэбэртээ шьолтырым, Дагыстан, Шапсыгъэ, нэмыхъихэм якъушхъэхэм епплыкъиэу афырилэр исурэтхэм къашиботагъ.

Іэпэласэм къыра- ІуалІэрэр

— Тарихъым, икисствэм яхыллэгъэ сурэхэр тэгэльялпэх, — къытиуагъ зэлльашлэрэ археологэу, Адыгэ Республикаем культуремкээ изаслуженнэ Иофшишлэу, республикэ общественэ движениеу «Адыгэ Хасэм» игъэцэлкэл куп хэтэу Тэу Ас-

льягъо. Украинаем ипсэуплэу Дьяково лыхъуужъэу щыфэхыгъэ Андырхье Хусен ишылэнгъэ къызэрлыкло щытыгъэп. Графикэм, живописым къащеты Х. Андырхуаис исаугъэт тепльэу илэр.

Тыкъэзыуцуухъэрэ дунаим икъэхъумэн, цыфым ишылакэ сурэтышыр икисствэм иамалхэмкээ алээс. Къушхъэхэм ахэт къуаджэхэм, диним къапкырыкъизэ, сурэтышым цыфым ипсэуке къегъельягъо.

Унагъор. Обществэр, шэн-хаб-

зыр къералыгъом щыпсэурэ льэпкхэм якъустивэрэ якултурнэ къэнэрэ я Ильэс. Умарэ Султан исэнхъяктээ цыфхэм зэралтышырэ исурэтхэм къацуатэ. Шушлагъэу илэр лээххэм, икисствэм Иофшишлэрэм щысэшту афхху. Жъонигъуакэм и 5-м С. Умарэм ыныбжь ильэс 90-рэ хүүшт. Искусствэр ишылэнгъэ щыщ зэрэхъугъэм ар рэгушо.

ЕМТЫИЛЬ Нурбий.

щагъэу сурэхэр ышыхээз, чыюпсым, тарихъым, лъэпкэу зыщищым яхыллэгъэ сурэхэр гукэ къыхихынхэр шэнышту фэхъугъ.

Чыюпсым ехыллэгъэ сурэтиймэ осэ ин къафашыгъ, ССР-м исурэтышлэм я Союз аштагъ. Шыкъэу графикэр ыгъе-федээ, «Адыгэир сихэгъэгъ», «Пушкинэ Кавказ щыл», «Адыгэ-иф», «Адыгэ намыс» зыфиохэрэр, нэмыхъихери ышыгъэх.

Лъэпкыым ифольклор, адигэхэм ятарихъ, шэн-хабзэхэм, нэмыхъихэм афэгъэхыгъэхэр щылэнгъэм къыхихыгъэх. Ыльэгъурэм сурэтийр тыришыкыныр ыгу зэрэ-

лан. — Умарэ Султан фэдэхэу тильэпкэ, республикэм ятарихъ цыфхэм алъызыгъээсихэрэм яшушлагъэ тэгэльялпэ. Лъэпкэ зэфэшхъафхэм, ныбжыкъихэм тикультурэ алъенимкээ сурэтышыр Иэпэласэр къелэгъаджэм фэтэгъадэ.

«Адыгэим икультурэ икъэнхэр»

зыфиорэ тхылтырэ къыдагъэкын-

гъэм ыкыышю Умарэ Султан сурэтийр ышыгъэр щытэлэгъу.

Революцием, граждан заом, пшынэо цэрэйлоу М. Хыагъеуджым афэгъэхыгъэхэрэ сурэхэр тарихъым епхыгъэх.

Хэгъэгү зэошхор зэрильэгъурэ шыкъиэр исурэтхэм ашт къащегъэ-

мамыр псэ-
укээм игъэдэхэн
зэргэгумэкы-
рэр итвичествэ
игъэкотыгъэу къы-
шигъэлэгъуагъ.

Зэхээшагъэр
ыкыи къыдэзы-
гъэкыэр:

Адыгэ Республикаем лъэпкэ Иофхэмкээ, Иэкыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильэпкээ-
гъухэм адырээ зэпхы-
нигъэхэмкээ ыкыи
къэбар жыгъэм
иамалхэмкээ и Комитет

Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шыэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхыэр А4-кээ
заджэхэрэ тхыапхэу
зипчыагъэкээ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азығату 1,5-рэ
дэлтэу, шрифтэр
12-м нахь цыкунуэ
щытэп. Мы шалхъэ-

хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкегъэкложых.
E-mail: adygoevoice@
mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысы Федерацием
хэутын Иофхэмкээ, тел-
радиокъетын-
хэмкээ ыкыи зэлъы-
Иэсикээ амалхэмкээ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэоры-
шапэ, зэраушыхъатыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкіэмкі
пчъагъэр
4637
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 422

Хэутынм узчи-
кэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Зыщыхаутырэр
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шхъяэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъяэр
игуадзэр
Мэшлээко
С. А.

Пшьэдэкыж
зыхырэ секретарыр
Жакіэмкъю
А. З.